

gr21aejx

<J> ad diiraan da misil, manaat ad diiraan, yaani misil kan al xariif, al xariif názal, wa awwal xariif gád'a, xariif kan gád'a, al alme kammal fi bakaan an naas al gaadiin fiya da baadeen bisuuru, binši le l biyaar, aw fi bakaan waahid kan, tamát, buguulu leya tamát walla kan buwaad' kubaar, binšu bişayyifu fooga baadeen kan al xariif názal, kan busuuru bugabbilu le hillitəm gede, haw gabuļ ma, awwal kulla an naaz da, kan bádo le s səyuura da bədaļļu loəm tiiraan, walla kan bədaļļu le jumaal laʔaayid waadiin al xeel, kulla bədaļļuuan, le bərkabo fookhan, aj jumaala be l tiiraan da bədaļļuuan nšaan bišiilu fookkan, (0.41)

<A> ha bədaļļuuan da keef

<J> al bədaļļuuan da bid'əbzuuan, at toor min awwal ke bas yani bəđ'əbzú bidussu leya uud, fi məxura bəxallu bugood le be doora, laqayyid waadiin da šáhar, waadiin kan uwarta bərid budussu ley hebil, hebil kula buruḃud'ú le fə raasa kee kula bəxallú bugood le ayyaam, xalaas, bubdu bəşuddu leya šaduuda, buxud'd'u leya foog šaduuda buruux beya ke, šaan bəwaalif aš šaduuda, aš šaduuda da min awwal dahaaba ke, bišidduua leya da, bənakkiz beya ke laqayyid badeen ambaakər kan šaafó,sábad, hu da šaduuda kula?, bənakki ma bənakkiz beya xalaas sábad yaa bubdo bərkabo fooga, yam bədaļļu, kan baadeen ambaakər sayyoora kan jaat kula bəsuuru beya waadiin kan laqayyit bədadbu fookha le l bagár ke, fə ş šeef, (1.25)

<E> zeen minta fi kalaamak bas ma gul tamád , tamád di, ana gaḃul baariffa hasa dugut nisiita, šunú tam ád da,

<J> at tamád da hu kulla min al biyaar bas, hu kula qísim min al biyaar bas ,šaan hu gişayyir, ma bufuut raajil, waahid raajil haw nuşş, waadiin raajileen, laqayyid rijaal talaata dool bas buguul tamád alme geriib, ma beʔiid ša al biir, da bas bas buguul le tamád , (1:46)

<E> zeen al biyaar yaani rijaal d'uwaala, wa xamsa walla ašara walla ke walla šunú,

<J> al biyaar da laqayyid waadaat atənaaşər, ṭalaṭaaşər raajil walla kan ašara waadaat tisʔe, amma kan min al xamsa wa tiit doola arəba da, xalaas buguulu le tamáth,

<I> maʔruuf al biyar deela

<J> naʔam (2.07)

<I> maʔruuf al biyar deela

<J>aywa ma aarif bakaan al bakaan ke tamád yaani , hu, ʔawwali kulla maaruuf , bakaana misil aš šadar bugamm fiyya katiir , haw təraaba da kula, šik min at təraab hana l goos, da bas al bakaana di biyarfú hu da kádar t támad bakaan hana támat , amma l biyaar da, awwal kulla bakaan da

šahár au tałaata šahár , haw alme da kulla bəgeiitəm, bígdar bizgu lohüm šahár , au šahareen , haw humma ke, bakaanəm da min bugoodo fiya bas yaani humma waadiin , al bakaan da geedo , tammo leum fia aš šahár , šaafu alaamta hiil al maʔiiše di, tibga door tıbga ɗaʔiifa xalaas waadiin binšu aw kulla burkab al xeel, humma naas waadiin da xaşş kan xaadʔiinuəm bəfattişu leúm bakaan le l meʔiiše le l bágar bas, misil al bakaan da humma min goodo fiya da kádár le humma busubtu xalaas waadiin maşó šaafu loum bakaan aaxar, buguulu ya jama adoor da kan gammeena minna da nimşi le l bakaan al fəlaani (5.15)

<E> inda gaş wa alme

<J> inda gaş wa alme kulu kifaaya, ambaakər kan da kula geede fiya kula tammo loum šahár da xalaas humma naasum waadiin , siyaad al xeel binšu le l bakaan al fulaani bufattişu, ad door da kan gammeena minna da da ninšu le d door al fulaani,

<A> ha humma n naas da be şumúm binaaduəm fi walla mafi, şum ke xaadʔinna loum ke (5:33)

<J> le şum kan xaadʔinna loum ke da mafi humma naas as sayyaara sayyaarit d diiraan waadiin al arab humma kan, taarif kalaam al arab katiiriin , waadiin buguulu loohum , waadiin buguulu loohum, şuma şunú ya, alla awudai, al waddayiin, misil an naas as sayyaara misil al arab hine şşaba buguulu leum waddayiin, waadiin kan buguulu loum siyaad ad diiraan bas, walla úşum loum axar ke ana biyérfa ke mafi, haw kula ankuun fi, uşúm fi, taarif al arab kalaam al arab katiir , (5.58)

<I> fi daar waahid naas kam

<J> ad door da, ma gudurta naadim bas, an naadim waid an naadim kan qani da, hu be yaala kula tamma diiraan, an naadum kan qáni ʔinda bagár katiraat ʔinde, misil ɗaʔán, ɗuʔuun arəba, walla ɗuʔuun ašara da hu zaata kan tamma door kan be yaala da, (6.15) ha n naas aɗɗʔuaaf al min as siid al bagara al xamsiin min al bagara al miye, al bagara tałatiin al bagara l arəbaʔiin da, waadiin, humma ke, ma itifaqiitəm humma bas, humma mət taffiqiin bas an naas al hille di, fi l hille an naas la jamá, amma, bəšiiru le d diiraan buşuuru, binšu šikşik, doola kan bəttáfaqo aniina misil, emma da, inta be misil be emma be aadəm da, haw be jamayittum be axayana, aniina ambaakər kan gammeena da ninšu maqiib, ninšu le d daar al maqiibi, gadee kula, şulla ke kula təguul aa aniina ambaakər kan mašeena le l bakaan da, şaal xaayfiin şunú, kan catt siyaad al hille, ke bas saaro, maşó sawwo door waaid da, al meʔiiše hiil bagar tubgo loəm gaasiye, da bas bəngasəmo, waadiin bəxarmo şaba l hille, waadiin maqiib, waadiin ánum , ke bas bilgassəmo, haw humma

be tafiiqu min awwal kulla, an naadim siid as siyaad al bagara siid al bagara, siid al bagara al katiiraat da, hu weheeda be yaala kulla hu bugdaro binšu bəşowu door, an naas aš šiya, ađ đıʔaaf šiya kan maaləm šiya kan bijtamo mən aṙəḃa mən xamsa wa ašara ma loəm had, bakaan ke humma šaafu kan aniina da bagarna da, al bakaan da kula biʔiišan, (7.13)

<I> be nuswaanhum yaalhum

<J> a bee n nusəwaanəm be yaaləm kula, humma n naas al binšu le d door ke xaşş da, amma kan gunna eziib, yaani l eziib da misil al bakaan yaani al faraga bəgát beʔiide, al bakaan al binši leya da beʔiid ziyaada min, xamsiin kilo, walla ziyaada min miye kulométər, aw ke da, buşuufu humma be yaaləm catt kan bugummu binšu leya da gaasi, xalaas bəxallu nuswaana be l ʔyaal be naas be rijaal aš šiyaaba bugoodo fi l hille, al ʔyaal aş şubyaan, humma kulla be nəswaan bas binšu bilezzabo buguul le eziib (7.42),

<I> al eziib

<J> al eziib da yaani manaata humma úzbaan ma leəm nuswaan, an naas al binšu bila nuswaan da, humma be yaal gaadiin uzbaan, xalaas humma gaadiin ke ákil kula biyaakulú mafi, ille bişerbo l láben bas, waadiin kan, mən awwal ke bas bəkamfutu leəm duxún , al qalla di bikamfutuua , burbəd'uua leəm fi, fi jakká, walla kan burəbd'uua leəm fi šuwaal binši be, ha kan misil gərmo le l ákil kula xalaas hi di bas bəfowwəruuha bəşuḃú le foog al lebén ha bişerbo. (8.13)

<I> malaa

<J> le l eziib, la l eziib da misil al hille al bakaan humma gaadiin fiya da, al bakaan ma biʔiiš al bágar, walla alme bígi mafi, walla al gaş biga šiya, ma bigdar biʔakkil al bagár , xalaas da bas busiiru be l bágar bimši biyaakulu ambaakər kan al xariif, názal , sumo yaani humma kan mən qaadi kula dayman ke, an naas al humma gaadiin fi hille da, buwaddu loəm al axbaar bas, al bakaan al yoom al xariif şaḃḃa, alme fi, suuru taal, walla kan buguulu al bakaan kan misil humma saaro min adam al gaş, buguul aa xalaas al gaş gamma, gabbulu taal, da bas yaani manaat al eziibe (8.48)

<E> zeen ha basmaak mint, fi kalaamak gul, humma doola biyaakulu, ille bişerbo al lebán bas, ma indum akíl aaxar busowwu haw gul, bakaan waahid kan lugó fallaata, qanaməm gaşşarat walla ke, bişár minhum biyaakulú, ha humma be bagarəm maašiin be bagarəm , mašiin kula ašan bisuru be l bagár , mal mən bagarəm dool ma bəḃbo biyaakulu bişaru min hine fallaata da malá, (9.10)

<J> yaani al bágar da al bágara taarif al bagara maala katiir, bagara ke bas aḍaḅuua aakiluaa ma bisawwú, haw al qánam deel humma al qánam al fallaata booən leəm da ruxaaş marra waahid al qanam humma kulla l fallaata kula saayiriin maašiin, wa al qanamá təgaşşir, ma tigdar timši, humma kula bişru t tigaşşər, qanamá naşiyye ke, ma bugdar bisəruua, walla waade fi s sayuura ke rijílhe nkasarat, ma tigdar tinši, xalaaş buboa loəm be arxas táman , humma kula kan ya biyaakəluua , (9.32)

<E> zeen ha humma naas al eziib buguulu dawa irifne bişerbo l lebán , wa biyaakuulu l lehém , di bas meʔiışitəm , ma daam ma indəm nuswaan ma bəşiid'u eēş, wa ma busowwu šunú kula, ha n naas al ad diraan, humma be nuswaanəm , be ʔiyaaləm humma kan, humma kulla beşerbo lebán bas walla, humma buşood'u loəm eēş ma daamit be nəswaanəm be yaaləm da, (9.54)

<J> humma naas naas ad diiraan da, humma biyaakulu eēş kula ma mísil al eēş al inte eenak leya hanaana hana hine da, fajír isowwo eēş, haw gayle kulla isowwi eēş, al leel kula isowwi eēş da laʔ mafi, humma fájir bişerbo lebenəm bufd'uru foog al láben, baadeen kan bigiina gayle, an naadum al gaadir biseyyi lei madiide, an naadum al ma gaadər kan aṙ raḅa di kula bişərab bas, an naadim al gaadər fi l leel bisowi ákil, an naadim al ma gaadər fi l leel ma bigdar biseyy ákil , da bas yaani manaat humma ke bas fəragúttəm ke xafiife bas, (10.23) yaani humma xaaşş, siyaad al bágar da, áktar akiləm šaṙaab al ləben da bas, ille naadəm al gaadir, al gaadir fiəm misil al aqniya da waadiin ar riss bişəru, amma waadiin da butummu siniin tineen tałaata kula ar riss kulla illa, kan jaarak rakkaba dugó tuşum éfanata(10.38)

<E> zeen ha humma kan saaro jo le ḍ ḍifaaan le d diiraan da bugoodu šahareen tałaata ʔarəba, ha hiilitəm qaadi, da indum buyuut wa indum šunú buyuutəm ma bannaat haw gammo xalloohin wa jo hiné da, ma bəxaafo le buyuutəm dool da busərguuhan walla ke wa an naas bəjú , bišiilu biyuutəm wa, (10.53)

<J> humma ke šuqúl ke, awwal ke, bəxallú ke bəxallú ke bənfə mafi, haw šuqúl ke humma ke naadim kan misil sarraag ke , amiş šiila mən had'abhum al bə gaşşuhum al bəxallú da ke, bišiila ke binšHi biibiia le naadim bišiila kula bisəri minna ke mafi, šaan da bas humma ke šuqúl ke bənfə ke humma bəxallú maafí, illa l qalla al qalla kula bəḍəfənu beʔiid, hau hiil al qaala di inta siita zaata, dafanta haw kula kan ma, xad'd'eet leek leeha da alaama di, inta kula ma tilga xallí as sarraag ke bijí bisirikhe kula

<E> qalla, bədəfənuua fə t təraab da malá al qalla ke da, al qalla ye biyaakəluua , bədəfənuua fə təraab ma titələfa, təraab da kan dafanooa beya seyii, al qalla təbzər, haw titələf , walla bəsowwú keef, (11.30)

<J> al qalla di min ambaaiin ke bas awwal nugura kan faharoooha da baadeen buşubbu le hettaab, hu l hettaab da ma bətallif al qalla kan hu ke şabbó fi n nugra wala arða taakula, şuqúl ke bitallifa mafi, baadeen buşubbu foog al qalla, al qalla baadeen kan şabḥó buşubbu foog hettaab, gadee kula bifku leya fooga birş, al lettaab al me kula ma bigidde, şan şuqúl ke bitallife mafi şan, hiil al qalla ke, šiiluua siiru beya ke tagiile lohum, da bas al maana bədəfənuua fiya?

<E> hettaab da asa biguul hettaab hettaab, hettaab dool, hu da ankuun ana da gabúl baarəfa amma aadəm da biyaarəfa bas ke asʔala ke (12.02)

<A> al hittaab, hu bas wasaaxt al qalla, al wasax hana al qalla dool bas buguul ley l hittaab, ha jidde mən to basma, gul şiké , aš şiké , aš şiké, da badoor taʔarrifa ley hu şunú ş şiké, da

<J> şiké, şiké, da kan ana gulta kulla nisiite

<E> ha zeen, an , mən to simiitak tilkallam foog al bagár , guul waahid inda duʔuune , tineen tałaata , arəba ašara, şunú ɗaán da hu şunú, hu şunu ɗ ɗaán da, (12.31)

<J> aɗ ɗaʔán da, yaani hu kulla ɗaʔán da, da biyérif ille siyaad al bágár, yimkin, nimassil leek bas aw ankuun ma taʔarfa manata ɗaʔán biʔarfú humma , aɗ ɗaán da, an naadim kan bagara bígan aɗ ɗaan da hu məgassam, naas waadiin foog xamsiin bagara bas bəşammo, xamsiin bagara, misil aɗ ɗáʔan da, an naas kan misil kan intu duʔaaf da təlumu bagarku min ab ašara, ab išərin min ab tałatiin , raaʔiihan bibga waahid, da buguulu ley ɗaan , yo an naadim al qaní da, hu weheeda tul bas, bagara kan tamma mən miya haw tiit da, ɗaʔan waayid , (13.02) amma kan faatan al miya kan ke bigán , miye haw xamsiin, walla miteen hu kulla bígsiman, şar raaʔi waahid ke ma bigdar bíşəra beyin , bígsiman tineen , kan gasáman tineen da dadda nuguul fəlaan inde ɗaʔaneen, aw waadiin laqayyid bugsum arəba xamsa nuguul fulaan inda duʔuun xamsa, fulaan inda arəba, şaan le r raaʔi bas, ayyi raaʔi kulla ɗaan ke, al bágár kan bígan ziyaada min miya da, haaris waahid kan ma bigdar bisəra beyin , (13:20)

<E> zeen aɗ ɗaʔá n da ma indəhum adad muʔayyine ke kan al bagara ke lihigan kaza dedda ɗaʔan waahid , ille le hasab ar raʔiin bas, kan inta bagár miya da, raaʔi waahid ziyaada min raaʔi waahid ma bigdar, yaani cat ke bifakkir lein haw bisəra beehin , dadda kan şaba bəgán miya haw xamsiin walla ke gassamtan tineen sebʔin sebiin kula dadda sebiyiin da ɗaana sabʔiin da ɗaan , ha kan miteen kula kan gassamtahan tineeni, dadda al miya deel kula indahan

raaʔi, al miye dʼulaaka kula indan raaʔi kula dadda nəsammi da kulla ɗaan da kula ɗaan , ke bas walla, ma indum adad (13:50)

<J> da bas, ma indum ádad xaşş, ille maa maa al bágar ar raaʔi bisəra beyin bas, kan naas ke ɗuaaf ke bəlimmu bagarəm ke sowwaaəm ɗaan waahid kulla kal, aa naadim kan gassam, bagara sowwáaan ɗaan ɗaaneen kulla kal, ma inda ádad maxaşşas ke bas , aɗ ɗaan bágar kaza ɗaan da maafi (14.05)

<E> zeen ha gulna, an naas doola bisiiru binšu bugoodu qaadi, le diiraan xariifeen, ha šahareen tałaata , ha baad da kan alme şabba kan bəgabbəlu le hillitəm , ha kan gabbalo jo da, gadee bəsowu šunú fii fi al hille, yamta l gaş igabbəlo hillitəm kulla isoww gaş haw ke da, dada xalaas bijú bugoodu, šabá d diiraan bas, bişerbu labánəm aw bii, biyaakulu, aa šaqaaliəm deela bas, walla índəum xidime aaxar šabá hiraata walla, bəriyye ke bisowwan ke, (14.33)

<J> hiraata kula al biheertu kula fi, al biheertu kula fi, al biheertu kula fi, haw an naas al aqniya al ma biheertu kulla fi naadim kan qani da hu ke da gaayd min jam bas, ma biheerit , misil, misil inta šoofak le hine da bas, naas al bəрни kulla naadim al qáni da, ma binši l xidime, ma hajta fi l xidime, naas xaddaamiin bas bəxdamo, hu mata kulla gaaʔid min jam, humma qaadi kulla kazaalik misil da bas, an naadim al qani da, ma baxadam ayyi xidime, an naaəm a ɗ ɗaʔiif biheerit , haw qani deela katiir kan máša, be jawaada máša gáda le gaş, lakiin al aqniya waadiin da, al gaş hana j jawaad da kulla buşuulu leya xaddaami bas, humma gaadiin , walla kan waahid fatál leya hebíl , (15.05) walla kan waahid ke, šaaf ke, behimte di ma naşiiye, gaşsa ɗaanha, walla kan xamfuura, di raayqe yaani hu bişiif fi bagara bas, al bagara di leəm xamfarat, xumfaara di miyaazinne bəgdá walla aj jawaad da səwwa xumfur bugdaú, wa l bagara di ɗanapha bigi dʼawiil wallaa al bagara di, bədoor bəkwaha bəkwiihe , di bas xidimte, xidime leyya ke bəxadima mafi, an naadim aɗ ɗaiif kan, biheeril leyya qalla,

<E> zeen al me inda xidime dada biyaakul keef kan qani kulla ma l bagar ke ma bəɗabbi biyaakulan, al maal da kulla ke ma mumkin biyaakula biyaakulu keef, al qalla bilgaaha min ween walla bisəwwi keef dugó biyaakul beya, (15.38)

<J> hu da maʔišta di, al mára baş, al mára kan be bagara da, al laban da bas ʔiışta, al mára di kan helebat al laben ,tinši be fi l bəрни tibiiye, tinši tibaddil waadiin binšu fi hellaal al barra barra jambu ibaddilu beya qalla, waadiin ad diine bubuuha , fiya hu da al mara yam tiksi nafishe, aw tiksi ar raajil, šuqúl ke laqayyid bəfaɗɗəl maal ke tašiila tadí leya kulla, kan al meʔiışe al meʔiışa

saafat hi kulla anksat, šerat diinitta hu kulla kan ?itir kula, šarat jaabat leya, kula maalha fađđal da laqayyid, al maal kan tišiila taad'i leya kula, (16.10)

<I> fi d diraan šunu xidimt an nuswaan

<J> an nuswaan da hinna bas buxadəman, fi d diiraan da xaşşatan naas ad diiraan da nuswaan buxadəman ar rijaal me indum xudime, an nuswaan al waade hi bas tiheelb al bagara, badeen al láben təsaxxəna fájur tədugga, haw tišiila tinši beya fi l múdun tibiiye, hi haw hi bas tifza le l hed'áb, təşuud' eēš, al xidime kulla foog al mára ba, an nuswaan indum bas buxadaman, ar rijaal ma bəxádəman,

<I> how do they go

<J> na?am (16:35)

<J>binšan le s suug ay, bišiilan ar raaba, bišiilan al laban , binšan be rijil , amma, al hille kan misil inde, watiir timši le bərkaban l wataayir, kan al hille ke, ma indehe watiir, binšan be rijil, amma aktar ke da, binšan be rijilan bas, ma bərkaban watiir,

<E> ar rijaal xidimita šunu ille gaadiin saakit ke bas an nuswaan bas bosowwan šunú kula, alla ummo bəsuuru be l bagár bas, (16:55)

<J> ar rijaal da, al bəsarú be l bágar kulla fi, taarif seerit al bagár ke ma t tarəm al xidime, seyi, al waayid kan an naas ke, bəgarəm šiyaat lammoən, da?án walla daaneen , taarif bəsəru nkaaba, inta alyoom tisəra?, ambaakir fulaan da bisəra, d'aaka ambaakər bisəra laqayyid, ammən naas kan indum maal katiir seyi al aqniya al waahid bišiil leya raa?i fellaati marra waahid kan bisəru leya be bagara, amma d du?aaf da, humma bas bilkaabo, yo alkaaba di walaa titarəm al xudime, šan da bas humma ke, al xidime ke ma d'abiitəm , humma ke naas gaadiin bas, bifakkuru fi bagarhum , waayid kan bagarta marđaana, hu kula bišiifa wajaaha waahid kan bagarta xamfarat biguşş xumfaarha, di bas xidimittəm waahid , kan geét ke, al wad'á bigát usúr walla maša, jaab leya gaš le jawaada, xalaas di bas xudumittəm me indəm ayy xədime(17.40),

<E> zeen ha basma n naas buguulu buriyye, an naas besowwu buriyye, haw buriyye di ana kulu sawweete lakin hassa, šaqaale katiiraat , nisiitan šaba guulu, bukútulu al ɓangoro, haw bisowwu bicoqqu al buriyye haw ke da, catt nisiitan bijerrifu, haw ke šaqaale deel da faŋgaɓaaya, haw da inda faŋgaɓaayaat tineeni , haw da taɓaata , inda mumkin ke xabbərna foog al bəriyye di šunú al busowwu fiya šunú haw ke ke (18:02)

<J> al buřiyye di, hi min awwal ke bas, aj jirf da, bijerrifu fə ş seef bas, al wád'a mən şaayafat ke bas, bijerrifu, haw badeen al al badeen aj jirf ?an šaafu šaal alme le l buriyye di, kan ammálat

alme gábul, kan almállat alme, al burriyye di kan almállat alme baadeen al xariif kan názal , názal tagiil , šaafu xalaas al buriyye šaalat alme bərəššu d diga , ad digá kan raššá da, xalaas bugoodo ke, baadeen , naas waadiin alme kan bígi katiir da, xalaas gade maahum mutaajiin le katiliin hana bangoro kulla šaan alme da bas, buktul al gaš, baadeen alme da kan katal al gaš, amma kan ma katal al gaš, humma bas buktulu bangoro, baadeen alme da kan caat širíb , bitussú ben naar, kan tassó be naar kan bas da bucuqqú, ac caqqiin da, bucuqqu be l gavgal, al gavgal da an nugura hu ɗaʔan, inta taabinna min wará təşuɓɓ alme, haw da taabinnak be diga kan bidiss, da bas yaani al bəriyye, (18:59)

<A> al gafgal da keef šabá

<SE> ha hu da

<J> al gavgal da uut bas binjəru, huut bənjəru, kan šifte inde kan ɗagabta wa raasa qaliid, haw, raasa qaliid, haw qašima kan d'ariin, haw inde mafsal bakaan tukəruɓ da, inda mafsal, haw inda raas, raas qaliid, haw qašum kan d'ariin, da bas al gafgal (19:19)

<E> zeen ha kan caqo da, bəcuqqu ha kula fi l xariif walla bəcuqqú, fi ayyi wayít

<J> ma bəcuqqu fi l xariif, bəcuqqu yaani al xariif da xalaas, mísil , gariib bieerit ke bas xalaas al me hana l bəriyye kan šaalat da, laqayyid badeen bəšuufu alme bišarab bišarab bišarab laqayyid bišarab marra waaid , fi waqət waahid al xariif bufuut wáqit waaid kan gábul al xariif ma bufuut cat ke bəfaɗɗulan mad'araat, šaa t tineen haw tałaata kula biján foog al, foog ac caqqiin kula fi, amma ma biʔasəran fiya šei, (19.45)

<E> zeen ha hu, yenta gulna busowwú fi waráa l xariif marra waahid , walla bakaan al bilga mad'ara waide walla tineen raššegaat hine aaxar al xariif da, ha l qalla di tikbər keef yamta naas bilgo bəsowwu mine təşəye qalla haw biyaakulua, aniina aarifin, alme hu haadi masalan an naas al biheertu fi uɗr , haw biheertu ke, al xariif yamta bijí alme da bikabbər al qalla, ha hi l qalla di kan caqqooha, fi aaxar al xariif bitəkəbər kekkeef, (20:08)

<J> al qalla di, aš šágəd bas bənajjiṭte, aššágid bas al leyaan hana l burriyye da bas, haw aš šágəd' baadeen kan ja fookan bənajjiṭ he be n náda da, di bas, al qalla di hi di, bas, səbqite ke alla gassamha laha kan tinjaɗ, fi alme tiit da bas

<A> ha hi fi qalla ke mafnuuda fi, walla ayyi ma qalla kulla bisowwa, (20:13)

<J> la fi qalla mafnuuda fi qalt al xariif, kulla šik haw qalt al bariyye kulla šik, mufannada, qalt al xariif kan caqqooa fi buriyye ma tugumm, haw qalt al buriyye kulla kan caqqóo ke fil xariif kulla ma tugumm, mafannada, (20.43)

<E> inta da anamool bas mašeel le l balge mašeet herát ma ammak da, taal ke guul leena šuqúl waahid foog al buriyye, haw foog al fariig, haw kull aš šúqul at te?erfa foog al fengalaaya, haw al majarrafaa, jidde mən təwwa gaal məjarrafa mijarrafa da dugud šunú kulla ana ma badəri minnaha, (20:56)

<S> aj jirf da, hu bəsowwú be ala, buguul la dinguļuusu, dinguļuusu de hadiide, ha mələşşiginnaha fi uuṭ, misil al faas ke, (21.13) ha xalaas al waahid bišiila binši beeha zarra qaadi, wa aj jirf da yaani misil aš šak ke bas fi l ard, buşugg min, bugudd nugura, wa bišiil at təraab wa təraab wa bəşubbu diffe, buhuuk zerre da ball, buhuuga, xalaas, kan al xariif názal kulla, alme kan ma la zerr ma bijəri barra, finšan kan jára barra da, xalaas az zerr da kan ibis da ma biseyyi al qalla zeen, da bas aj jirf al buguulú leek yaani busowwú bugáru beyan alme, min me yaxram min az zer, (21:39)

<E> di bas faayit aj jirf, bəsowwú da ašan buguulu beya alme, alme kan ragád at təraab širíb alme zeen, dadda kan teerife al qalla da da da, bugumm tugumm qalla nađiife haw tilít ,

<S> tugum nađiife haw tilíd , wa al faa?ida taanye kan, misil ma jidda gabəli ja lkallam, al gavgal an nugura bugiddaha wa l gafgal di, buşubbu fiya alme, alme di bəxarrəfu min alme hana jirif da bas dugoni buşubbu fiya hu da da dugo taabinna bisowú leya, di kulla faaide taanya , (22:06)

<E> bəcuqqu beya, alme al bəşəbbú fi an nugura al d'aaka, d'ayyanooa be l gavgal di, bišiilú min aj jirf, ašaan bilgú bistafiid bi le c caqqaan, ha šunú al fariik, basma buguul al fariig, haw al mad'aakra, haw šaqaale šaba hinna deel da, šunú ke, hinna, (22:22)

<S> zeen, al fariig da, hu bas al qalla kan gammat, wa kibərat, yammit fasaxat, sallat laha raas da, ar raaZ da, wara min da kan sawwa leya faala, yaani qalla, al buzuur deela kan baggan foog raasa da, baddal minna ke xalaş le bí?eebis da, waqit d'aaka, bəsaṃṃú fariig, finšaan axadar, lissa me ibis zeen, wa, xalaas kan gad'ó , fi waqit gabúl me eebas ke bijuubú le beeth, wa inde d'ariiqateen al bəsowwú beehin , al fariig da, waahid , buşubbu fə l burṃa buşubbu fooga alme bərakkəbú, waahid kan, bukaṛrubu leeyan naar barra ke bas, butuššu butuššu šaa taššiin, bitussu ša tassiin, barra ke, ha xalaas kan, herragó, walla kan rakkabó nijiđ da, xalaas indum loəm uuđ ke, wa bud'uggú bud'uggu beya d'aggiin pat pat pat xalaas, al qalla, aw al hubuub hine l qalla deel catta buşubbuuin diffe, (23.15) wa, al hettaap, kan búgod diffe weeda xalaas baddaluua , aw kaan bišiilú biyaad'u lel qanam , kan le bahaayim al biyaakulanna kulla xalaas, al fariig da kan biyaakulú, al mad'akra kulla, hi kulla nafsa š šei? bas, amma hi kan adatan ke da, bi?ezzulu al

ganaadiil šiya ke suqaar, al bišiifu maa bugbaran bilheen deel da, xalaas bəfowwəruuhan , ha bəšəriihin , hinne deel bəfawwəruuan fi alme bas, ha bišəriihin foog ad diglaaba, haw foog d'araf al beet ke kula, ha xalaas, kan ibsan kan bišuuluuhin bišukkuuhin , ha bišukkuuhin xalaas bišiiluuhan bihafaðuuhin , daaʔiman waqət mata kula kan šaaloohin , al ar rakkaboohin anjiddidiyye da, haw fəwwaʔoohin da bišuufuhan šaba kan daabittin, neyyaad ke bas rakkaboohin , (24:02)

<E> zeen, ha aadum, inta teerif , besma buguul fi l buriyye aniina naas kan mašeet da bejiibu leena, maafu wa ke, nakula wa bijjibú hineeni kulla fi l xariif, nišəri al maafu haw naakula da, inta taarif al maafu da šunú a, (24.17)

<A> al maafu da, hu bas ageeg al qalla, da l maafu ana l baʔarfa , hu bas ageeg al qalla, kan al qalla nijidat, bəgd'ó bišiilú bijjibú le n naas, fi l hille

<E> maafó inda fark be l egeege aaxar, kulla egeege bas maafu wella, walla fi egeege waahid bas maafu, egeege waahid kan ma maafu,

<A> wallahi hu da, suʔaalak da xalla nigaddəmu le ali (24.47)

<S> aa, ma kulli ageeg bas maafu, ageeg da, be kalaam al ax emma buguul laa ageeg amma aniina nuguul leya ijeega, al ijeega da, šik be l maafu, al maafu, da min awwal al ageegáa ke, ya fook catta, maala mafi laha butthaal, yaani kullaha bas, alme nađiif naadum mumkin bišaraba , amma l egeeg al aadi ke al ma maafu da, mumkin kan madaxta min awala ke kadar tibga nušša ke da xalaas al fađdal da gadee ma bittaakal leek bibga maafu mafi inda alme, (25.17)

<E> zeen, ana kan mašeel le l buriyye, mašeet hasa gammeet mašeet le l balge, haw mašeet daxál ley fi zerr, haw badoor baksir ley, egeegaaya da, beéerfa keef yamta ma gul, kan tawwa catt kull egeegaaya kulli egeegaaya bas maafóoiya, weenu kulla baksira baakula, ha yamta mi kulli ke waahid egeega waahid , maafu egeega waahid ma maafu bogdar beʔerfo ke min al ma maafuoya ašaan, baksər le waade baakula da, (25.47)

<S> aa irfit al maafu di hi tijí be l xibəre, haw kula fi šaqaale fi bimeyyzan, haw bifarrigan been al maafu, wa ba ageeg al axar da, al maafáa hi bas wureeyita kan ligiita da d'aragaayita l lubbaaniyye di, šiya məxaddəre, maaha beeđa zey al ageeg al aadi, hi xadəra maala at taani di, mala l egeega al aadi al gedee da

<E> zeen ha gadee ke fi alaama aaxar walla dadda, da bas

<S> ana ke beʔerif di bas al alaama al beʔerifaa , misil ma gulta leek, bəl xibəre, (26.17)

<I> meaning of diraan to the city settlers

<A> ad diiraan maana diiraan ke da, (26:47)

<I> the cultural value of it

<A> wajje le emma wajja le emma ilkallam, wadda le emma biyaand'i aa, (27:06)

<I> wuldook hine

<A> ana wildooni hineen,

<I> what is the value of diran culture to you as a city arab

<A> ma fihimt as suʔaal da lissa (27:43)

<J> suʔaal da ad diiraan da, humma naas al bisiiru le d diiraan da ke, faaydittum šunu, ad diiraan kan faayidthum loəm šunu, misil al waššafná da mən təwwa gunna, humma ašaan busiiru le d diiraan da, adam al maʔiiše walla adam al ʔalme, da bas aš šúqul al biseyyirəm le d diiraan, ha gaal šunu ha gaal fia hu da ke da inta fihím šunu, walla ma da al kalaam yaani , (28:06)

<I> no this is not the answer

<A> ali ijaawubak ahsan

<I> you are from the city

<S> inta fi l madiina

<I> inta fihím šunu

<A> aa šah ana min madiina, abúi mən madiina, laakin ja wildaani hine fi l hille,

<I> wala gal kalaam

<A>, wa ana kabraan fi l hille hine, (28:32)

<S> ma di bas al madiina

<A> xabər ad diiraan al barra haw ke da , da ma indii leyya, da ana ma baʔarif xábar al

<I> why do they nomadize

< S> šunú sábab al arab buxarmo min ad diiraan, walla ma ke da

<I> iríf šunu, hu aadum naadum al mudun kaani iríf šunú kan fi daliil hana l árab ke busuuru d diiraan haw ke da, hu naadum al mudun ke da faayidittum ke šunú yaani , da suʔaalak seyi

<A> al gaadiin fi múdun , walla mi ke wallahi (29:10)

...

<S> waḷḷaahi hellaaluhum le d diiraan da, la hana l mudun maafi inda ayy faaʔida, finšaan hal al múdun, mafi indum alaaqa yaani fi aksar al hayyaan ke mafi indum alaaqa, maʔáa, al mawaaši dool da, al arab as saayyaara dool da, finšan da kan fi faaʔida təʔuut le al arab as

sayyaara nufuusuhum bas amma an naas al arab ke al gaaydiin fi l múdun daaxil da mafi leəm ayyi faaʔida , wa mafi indum ayyi alaaqa ba al menša le d diiraan

<I> da şahiih

<A> aa şahii (29:54)

<J> lea naas al múdun zaata indum faayda min an naas al busuuru siyaad (29:59) [technical problem]

(30:11)

bagar fi múdun bubuan humma bas bijiiib al qánam, fi l mudun bubuan loəm , ašaan da, naas al mudun zaata indum, faayda minn al, min as sayyaara,

<S> al kalaam, suʔaalak inta ma wajjahata gul, as seeriin nafsa inda faaʔida le áhal al mudun walla maafi, walla ma ke da (30:28)

<I> cultural

<S> aywa min siyaad al bágar , walaakin min siyaad al bərne daaxil kula fi, waadiin al gaadiin fi bakaan waahid , ma bisiiru kula maahum rahhaala kula indum, šuʔará fi, (30.50)

<E> min šiʔirhum masalan, ana simiit qineey waayid buguul ke, kan kaan yaani kalaam hana qáزال, ma kalaam nađiif, aa, guul ke, nisiit, nisiita amma ankuun bafakkəraa, min al qine, ankun hedár da alkallamo aaxar inšalla bafakkarha (31.18)

<S> aywa, kan ke da min, fašaahid humma al gaadiin barra dool da, hu kula nafsa š šay, kalaam misil ma hana emma da bas, hu kula fi waahid, humma taarif , binšu min hille le hille, le sadiigaat le rufugaanuhum , fa xalaas waahid mašá le rafiigte, mára , ho hu da samʔaaniin beya haw min adaat al arab waahid kan saafar mašá le bakaan šuhubaana da, ma biyaakul eeš, ma biyaakul abadan, butumm usbu kulla ma biyaakul, xalaas hu da mašá , wa samiʔaan be raašsa(31.48), illa naadum as samʔaan be raašsa dugo yani an naas kula bulkallamo beya fulaan da aziima wa ke dugo biseyyi šuqula šabá da , xalaas, saafar le al hille di, aləl fiiha šaahibitta di, xalaas máša da, tammo usbúʔ, ma akál eeš, xalaas abú hana šaahibta da, gaal la falaan, inta da kan gaayid hineen tumuut, haw tuktul lei bitti kulla maʔaak finšaan da, gum rəwwe, xallaš šubiyaan hine l hille, au al fitiyaan hine l hille dool allammo haw gaalo fəlaan da illa kan eyyebná, hu gaal ma biyaakul illa kan akalná, xalaas (32.18), l ammo loəm šuqúl ke, akíl buguul laa, kərnaaka, al kərnaaka da busowwua min yaal al ijiliic, al ijiliic da hu bas be l arab al fuša bušamṃú, ʔasal, be l hamza, ʔasal, xalaas lammó rabadʔó leya fi dʔagiyya wa gaal la, le n naadim al bišaayyi barra da, gaal la haaka l kurnaaka di, kan ɓaggeetu barra di adʔa le fəlaan, kan hi di axatha minnak akalha da,

ligiiná fiya xaḷaaṣ, (32.48) xaḷaaṣ, baggo maašiin mašo beʔiid, xaḷaaṣ minha ke bərudd gaal la, fəlan walaḡmii inta kulla tiʔib , ajju kula lihíg haaka diya laa al kərnaaka di, aṣṣarram ba foog ad darb kula xadár təwaṣṣil al beet da, xaḷaaṣ, hu ar raajil da foog jawaada foog dugo gaal laa kiss minnii, siid ar riih al həbiib, ana jiiṭ le folaana, bitt ar raajil am šaʔaran sabiip, bitt ar raajil al adiip, finšaana aṣṣaarāma ma baakul al ijiliij, (33.16)

<A> kalaama seyii

<E> inzeen ana kula hanayii al fakkartaha , al fakkartaha kulla šabá hana eli da, waahid , mášá le sadiikte, gamma min hellittum, mašá, le sadiikte, ha xaḷaaṣ yamta mašá , haa, dawwar sadiikte di bənaamo jamii`yaani, biznaaha walla ke šuqúl šaba hu da, ha xaḷaaṣ hi, awwal ke ma beyyinat leyye, bekoon hi haaʔide, xaḷaaṣ gammat caacata, gaalat leyya nimši le l bakaan al fulaani fulaani da, xaḷaaṣ, hinaak nimši niseyy aš šúqul da, (33.50) xaḷaaṣ emta mašó , foog ad darb, ligó lohum fiil, al fiil da bədoor bəktulhum, humma al itneen catt, alla wa yalla dugoo nijó minne, ha emta nijó egabo mašó waṣṣalo le bakaanəm da, kan gammat gaalal leyye ke, hi tara haayid'e; hassa haaid'e wa haayd'e kan, al mará kula kan, tawwa aniina al muslimiin aadiinna kan al mará haayd'e, ar raajil ma binaam maaha , ma bijaamiihe walaa biznaaha , ha xaḷaaṣ dadda, gaḷḷab, (34.22) emta gaḷḷab, kan dadda gaal qiniyye, gaal al bineyye caacanni, le ngimee waddanni, ar raap satərni, tawwa l fiil katalni, kula ma waajaani , gaalal ley be demmi, di al qineyy al gul leek baarəfa , yaani hu de raajil da gaal al qine di baad ma al bitt di zaʔʔalata we kulli je šaaf attaʔab , haw aaxar še dede gaal al kalaam da, al bineyye caacanni, le ngimee waddanni, ar rap satərni, tawwa l fiil katalni, kula ma waajaani , gaalal ley be dammi, da yaani naw min šiʔirhum humma hine, daar barra al busowwuua buguulu fiya, min šiʔir (35.02)

<J> wa hassa kalaamku inta emma wa ali kullu al kalaam al kallamtú da, yaani hasəl fi l mudun walla haṣal fi l bawaadi,

<E> la barra, barra, fi l bawaadi, fi l bərni ke de ana maani aarif naadim buguul kalaam šabá da, amma an naas ma katiriin ma tigdár taakum fooga an naas catt, amma da hanayi ana kan fi daar barra yaani barra fi l biladeega, ma badəri le ali hanaak ween (35.26)

<S> yoo hanayi ana kulla fi bəla fi daar barra bas, fi biladeega bas, ma daaxal fil l múdun, finšaana an naas fu l múdun taqriiban yaani , xallo hayaatəm hiil al baadiya, wa raddo le al maʔiše hiil al múdun , finšaana aš šaqaal šaba hinna deel ma binaasiban al hayá hiil al múdun , finšaana da kulla waahid an šaqal baʔaməla , al manzili, wa al iqtīsaadi, xallu al xidím deel da, (35.52)

<A> ha hu imma basəma gul angimee, walla šunu, ha hu ngimee da šunú,

<E> angimee da şum hanaa bukaan, ana kula ma baʔarfa suug, hille, ha uşum hana bukaan kan ma daari, hu ke uşum han bakaan, caacata gaal lei ke nimşı le ngimee, ha emta maşá, le ngime, kulla kamaan ma, yamta maşó qaadi, kan dugoo waşşafat leyya hi tara haayiđe, haayid'e kan ma mumkin tisey şuqúl da, ha dadda gaal al kalaam da (36.21)

<S> mumkin nəguul leek waahit , wa mumkin nəguul leek şikşik, fińsaan şunú, daaʔiman an naadum kan rahhal min barra, wa ja l múdun daaxel da, buxtaalit ma naas katiiriin, yaani şuʔuub katiir an naas, luqat kasiiraat, fińsaan da, baʔađ adaat al barra deel da, al me mənnaasibaat le naas hille hineen deel humma mumkin bəxelliihan , wa mumkin bişiil min hineehum humma deel ali şaaffan ke bənaasiban leyya da, bişiiləhin, biseyy minnihin (36.52)

<I> şu rayak

<A> raai an şahii, zey ma gaal a ali, al haal, şifta haal naas al arab al mudun ke, haalum be haal an naas al barra kula şik, d'abiyyitum zaata şik, ašan şuqúl waahid , an naas al fi daar barra bəsowwu, aniina hineen fi l bərni ma niseyy, wa aniina hineen fi l bərni niseyyí, humma qaadi ma busowwú, (37.26)

<S> masalan yani gul leek mísil , aš şuqúl , alle n naas, an naas barra busowwú, wa daaxel ma busowwú da, masalan fi ayyaam al ʔərs, al aruus kan şaalaaha min beet ahalha muwaddinne le beet zawjaha da, foog ad darb ga bul ma ʔiwaşşəlu da, təqanni, wa mumkin yaani tataʔarrađ le arađ hine, naas raajilaha doola, (37.57) wa kulli şei yaani şaqaali şaba hinna deel da, mən bakaan şaalua mənna, ke da, maaşye təqanni, wa tibki wa tuqanni, wa tibki wa tilfaşsa ke yammit təwaşşil bəkaan beet al nazaláa fiye, yammit bəkaan waahid yammit fi l leel kulla tilkallam fi l kalaam da, amma hineen da, aš şuqúl şabá hu da maafi, al bitt kan şaaluha mən beet, abbahaata da, saakte ke emmit buwedduua le bakaan, beet haná, zoojaha , xałaaş, kalaam hana hi təqanni walla, tibki wa təsowwi şuqúl şabá hu da ma maaruuf hineen fi bərni, yaani da misaal le al fark, hana hayá fi l mudun, wal hayá fi l baadiya barra, (38.33)

<E> inzeen ha hine, daar barra dool da, qineehin al waade tiqanni, haw gul tiʔeeyir, ahál raajilhe, walla ke aw tibki, ha tibki da, fińsaan helú haadi tibki walla fińsaan şunú tibki haw baad da, (38.48)

<S> eeywa, jawaab le suʔaalak da, alfakkar qişsa, fi waade, rehhelaaha , min hille muweddinha le hille, xalaaş waahid waahid mubaarinnaha maaşı, wa hi təʔanni wa tibki wa tisəyi təguul ke da, xałaaş gaal hay, al bitt şuqulaata da helá laha bas maafi, bike, waahid tul kula baki waahid kula

maafi fi eena, eena yaabse kar šuqúl , bədin ke bas, xalaas , hi alfaşşat fooga gaalat la ke, šunú allá, kalaam kalaam taani kan alfakkarta niijiiba (39.30)

<E> hasab aniina ke ma niʔirfa da, al qəne, , haw l biké, da šabá kan, yaani məxtalifaat, an naadum kan bəqanni da, al qəne da, daayman katiir ke fi l fārah, ha hassa inta gul təqanni, haw tibki cat fi wáqid waahid, hu da bidill le, hi farhaana be raajilhe haadi walla, walla keef huda (39.52)

<S> da bas dugut faşaaɣit, tawwa gul leek al bitt al murehhiinna di, alfaşşaha di tawwa bədoor, kan hi di ligiit al fakkartaha tibeyyil leek be koon al bakí ma hana, húzun, wa l miyaar hana húzun , hana fára bas, finšaan kan alfakkarta dugó gutlta leek dadda tilejjab, (40.10)

<E> jidda inta indak qəniyye ke tierifa

<J> wa keef yaani hassa misil, fi l baadiya, al bitt kan mašo bušuuluuha da, ahalha buguulu, inta ya ʔali, ahalaha buguulu, xaalitte kulla biyeedʼuua kaza, da emma kulla hana kaza, adʼ dʼahaara kulla hana kazá , buguulu ta la qaayid , buguulu aš şubiyaan, şubiyaan al hille kulla hanaahum kazá , waadiin buguulu banaat al hille kulla hanaahan kazá , yaani keef aš šúqul da fi l múdun kulla busowwú walla, ma busowwú (40.36)

<S> tawwa, al jawaab da aadum bas, aadum bas alyaq aadum bas bišaabiha, amma kula ana hasab maarifiti le al hayá fi l bərni hineen da, aš šaqaal šaba hinna deel da maafi, wa inkan fi minhin šiyya šiyya bas waadaat fi, masalan buguul leek gaal ɗull al bett, wa xaalitaha , hina deela fi amma gal hana dihaara, walla hana šaqaale ke de deela maani aarifinne ma, aʒunnu mafi híne fi l bərni da, (41.04)

<A> ayyi seyii mazbuut, kalaama šahii maşbuut

<J> yaani mazbuut misil gulna al adaat al fi barra busəwwuan da, hassa fi l bərni kan al bitt mašo bušuuluua , yaani ʔaada kan ma səwwooho , doole ke bas, al bitt ma bušuuluuha , ille al aade di, illa al xaala kulaa hanaaha fi, al xaala kula təguul leya door leya toob walla door leya naira išəriin walla door naira tałaatiin , walla nəguul adʼ dʼahaara waadiin buguulu laqayyid az zaqaraada, az zaqaraada kula walla aadʼooa laa naire ašara, laqayyid waadiin buguulu bəlaama haggha kaza, laqayyid buguulu şubiyaan, keef yaani fi l múdun bəsowwú walla ma busowwú, (41.43)

<A> şehii waahid minna da bəsowwú fi, šabá hana az zaqaraada, wa šabá hana , l xaala, wa ke da waahid bəsowwú fi, amma katiiriin minna waahid da ma bəsowwú

<J> yo ha kan ma sawwaaha da hassa misil nuguul fi l baadiya kan ma sawwa da yaani ma bijuuz al bitt kulla ma bišuuluuha , yaal al hille şubiyaan kula ma bæqassidu aþadan, ma bišuuluuha , ha keef fi l bærni da, kan ma sawwaaha bišuuluuha walla ma bišuuluuha , (42.06)

<A> fi l bærni, kan ma sowwú kula fi bakaan waahid da buşuulu bişiiluuha , amma humma xaşşatan fi, fatihiin ad dærb, fatihiin ad darb da, hu kulla doole ille kan and'ú ũuqúl , dugó ifta loëm ad darb, wa ũeeliin, da kulla doole, (42.27)

<E> ana kan bašiif, foog kalaam hana l aráb, hine barra aadaatëm haw aráb hine daaxal aadaatëm da, bašiif humma al aráb hine daaxil da kaal ke ma indum aadaath, ille l aráb al barra bas indum aadaat wa busowwuhan , humma l aráb hine daaxal dool waahid jo geéd daaxal fil bærni da dda ma n naas dadda aadaat xalaas, buruuhan ma aadaat an naas, an naas al gaadiin fi l bærni dool hu bas bitassar beëm xalaas, me inde ayy aada, amma naas hine barra, gaadiin foog aadaatëm wa, waagfiin foogëm maašiin, kan doola maato kulla doola maašiin fi ũuqulhum, (43.00) amma humma doola waahid ja geed fi l bærni da, da xalaş binsa ũuqul al barra, ũunú, catta binsá, ha amma, illa kan gabbal axát min barra dugó bišiif al aadaat deel walla yoom waahid, kan maşó bijuubu loëm le waahid mará , dugo bišiif al aadaat deel, ha yamta ũab dugut ad daliile, wa liibe al busowwú kulla, dugut yoom al ?iid ke bijí , humma arab hine l bærni ma indum ayy dalaal humma busowwú, amma dadda binši le daar barra binši le daar ngumaati binši le daar balge binši le baama kan banişeeex, ween kula, ha xalaas binši bişiil an naas dool bilabu angawá, doola bilabu bazaga, doola bilabu korókoró, (43.31) ũaqaale deela cat binšu ş bišuuluuan , mina ad daar al fəlaaniye bişiilu min ad daar fəlaani, mina d daar alfəlaaniye bijú kan dada busowwú le n naas al bærni doola, işiifu, aadaatum aadaat hine naassum, dool naasku fa, busowwu ke ke deel li?ebe le?eb al buguulaha ke, al li?ebe di buguulu lehe ke, ha ũaan da bina?an leya hu da, ana bašiif kaamil bas naas al birni dool ma indum aadaat, gaadiin saakit ke bas, (43.50)

<A> kalaama seyii mazbuut mazbuut kalaama, walla ũifte keef inta ali

<S> wei humma as saaro jo gaaydiin daaxal hineen doola mafi ũaqaale deela humma aarfiin ba koon ahalum barra, bisawwuuhin walaakin humma daaxil ke, minnuhum fi nufuusuhum ke bærowwuhan de mafi, amma humma aarifiin be koon aş ũaqaali deel da hineehum, wa aadaatum gábul humma me isiiru ijú l bærni da naasëm al gablaaniin dool da ankuun waadiin minnum busowwu fi ũaqaal deela kula (44.22)

<I> maafi fark been al arab wa algabaayil at taaniyaat

<A> la farəg fi, al farəg ašaan humma adaat ke da, humma naas al múdun deel aadaat ke ma bəsowwuhan , humma naas al bəрни ke al ʔaadaat ma bəsowwuhan , al aadaat deela illa gaadaat xaşşatan le n naas al barra,

<I> šunu aadaatum

<A> aadaat naas al bəрни ke aadaat ke gaadaat xaşşa loəm ke da mafi, (45.12)

<I> maafi fark be l borno be l hawsa

<A> aa zai keef gul kef misil keef da

<S> misil yaani gaal leek, aadaat al arab fi l bəрни, wa aadaat al borno al gaadiin fi l bəрни fi fark walla mafi, mbeenaatihin (45.48)

<A> aaayi sahi, aadaat xaşşa hinay il bəрни da maafi walla šifta keef inta ali

<I> there is no difference

<A> farəg fi ašaan humma naas bəрни da alʔaadaat deel ma bisawwohan humma naas al bəрни ke alʔaadaat deel ma bisawwohan da le naas al barra

<I> are there cultural differences between arabs and non arabs in maiduguri

<A> aa zai keef gul keef misil keef, da

<S> misil yaani gaal leek aadaat al arab fi l bəрни wa aadaat al borno al fil bəрни fi fark walla maafi ambeenaatihin

<I> you grew up between tribes

<A> aay sahi (46.10)

<E> ana bajiib, fi fark, fark ambeen al gebaayil, al aayšiin fi libb al hille da, kan al aráb be borno kan be háwsa kan be fallaata kula indum aani, aani aadaat šikšik, min ayyi naahiya kula, min naahiyat as salaam, kula šik, tišiif indum aadaat šik, al arabi bisallim le naadim al arabi salaama šik, salaam n naadum al arabi bəsalallim le naadum, salaama šik, al hawsaay kula bisallim le hawsaay al aaxar tišiif salaam al hawsaay min as salaam bas, tiʔirif an naadum hu da da da, hu da hawsaay, (46.42) illa l hawsaay bas bisallim ke, al bořnaay kula, min salaama, kula tiʔeerif , yaani mi min al lafəz, yaani išaaraat bas, ke waahid bisallim, masalan al hawsa dugud min aaditəm , ana da kan badoor basallim jidda haw jidda akbár minni da, ma bəšaafia iid be ʔiid, min beʔiid baz buguul ranka ya dadi haw ke, besallim min beʔiid bas, yaani biduun ma kan inta jii, šaafaata da buguul inta ma mətaʔaddib , laakin masalan aniina l aráb , ma haactak, inta kan naadum kabiir minee kulla tisallim salaam aleek haw ke tisallima, ma miškila, (47.12) haw kazaalik al borno, haw kulli l gabaayil šaba de indahan , aadaatəm , fa minna hi di kula aadaat

šikšík, wa adaat fook at tərhiile, at tərhiile kula masalan indum aadaat, al aráb indum aadaat kan taaxud bitt da, buguulu leek tijiib masalan šiisi ašara tineen haw ahaa, dāhab , daháb ašara šiišii ašara tineen , ala hasab al bitt, kan al bidd nađiife buguulu leek išriin haw arba?a kula, beete beet šaraf , yaani masalan abuuha aalim walla abuuha suld'aan walla ke kula, ala hasab al manaazəl yaani , manaazəl d'abagaat an naas, (47.42) al bitt kulla ma abuuha aalim walla abuuha haakim walla ke walla jamaalha , maalha áktar, wa šaqaal al bid'aalibuhan beehan áktar, wa ma ašbaha zaalik, amma al gabaayil at taaniyaat da haw al hawaa?ij, al buguul leek jiiban jiiban deel da, muftarigaat, min al gabaayil al hawsa, hawsa masalan humma kula bid'aalbuuk be ašiyá, ašyaa? humma bəđ'aalibuuk fi t tərhiile deel da, indahan fark be?iid min hine al aráb , borno kulla indəm ašya aadaat, fi at terhiilitəm, (48.12) buguul leek inta kan taaxud al bitt di tijiib kaza tijiib kaza, al bitt kan ad'ook leha da, ahalha, humma kulla kan bulummu leek, xumaam katiir , al abúa bijiib kaza al amṁ tajiib kaza, al ahál , ahal al abúa ahal al amṁ bijiibu leek qalla, am jaabo leek al bitt da, bijiibu leek šwaalaat ašara, tineen ašara, taakul ke sana da, šuwaal kula ma tišəra (48:28)

<S> wa l malaabis

<E> yawwa aaha malaabis gadee, ?ašara išəriin mi?e, al abú kan gaadur kan bijiibu leek al bitt be watiir, bərehhile leek bitta, be watiir lakin inta kula awwal kede taad' maal, katiir , amma qaaliban ke da aš šúqul al bijiibú leek da, inta xasaartak kulla tinsá, da hana borno be l xušuuš yaani borno di aaditəm , wa ma ašbaha zaalik, ašan da aadaat muxtalifaat min naas le naas ala hasab , ixtilaafəm kan as salaam, kan al axiide kan šunú kulla, muxtalifaat (48.56)

<A> ayi sahi fi aadaat farəg misil, al mára, adaadna aniina kan al mára, šaaló rahhaló waddó le raajila, yoom al ?azuuma, nuđba kabíš, wa naas bəjú bəlummu, nərowu, qáda adiil, naas bugoodu biyaakulu, šifta, wa fi hawsa, misil al aadaat da ma indum , humma hawsa, buđbo humma šahi buđbo , lakin al láham da, al murei, bas binšan biyaakulanna qadi, humma bərowwu madiide, wa šunú bijú kulla l rijaal bas, amma aniina fi aadaanna kan dabeena da al akíl da láham šunú cat nisillu le rujaal bas yaakulu (49.36)